

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR : D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR : I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

Pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Străinătatea : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUCURESCI6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6
Vis-à-vis de Palatul Justiției

S U M A R

*Proiectul de revizuire a Codului de procedură civilă, art. 70, 71 și 72, de I. N. Cesărescu.***Jurisprudența străină :**Tribunalul civil din Sena : *X... contra primarului arondisementului al XIX din Paris*, cu o adnotațiune de d. D. Alexandresco.**Jurisprudența Română :**Curtea de apel din București, s. II : *General Heraclie Arion cu I. D. Vârzaru și alții. Informațiuni.*

Proiectul de revizuire a Codului

DE

PROCEDURĂ CIVILĂ

Art. 70, 71 și 72

Una din dispozițiunile cari tind la scurtarea termenului și la înlăturarea șicanei în procese, este și aceea prevăzută de art. 70, 71 și 72 din Proiectul de revizuire.

După actualul cod de procedură civilă e suficient ca partea care pretinde un drept pe cale judecătorească, să facă o cerere, numită după limbajul judecătoresc, petițiune introductivă de instanță, pentru ca instanța să fie legată. De aci încolo : chemare la interogatoriū, comunicare de acte, martori etc., sunt o sursă nesfârșită de amânări, justificate în unele cazuri, dar nu mai puțin o pură șicană în majoritatea lor.

Una din cauzele principale ale eternisării și îngrămădirei proceselor înaintea Tribunalelor este această — cum s'o numim ? — neprevădere a legiuitorului de la 1864, care a lăsat o largă câmpie șicanei. Este adevărat că cercetarea prin martori, comunicarea de acte, interogatoriul uneia din părți într'un cuvânt toate măsurile prepa-

ratoriū și probatoriū, sunt de o mare importanță în instrumentarea cauzelor atât pentru justițiabili cât și pentru judecată. Ele nu trebuie să fie niște mijloace de surprindere pentru nici una din părțile litigante ; dar iarăși să nu mergem prea departe cu usul ce facem de dănele, să nu le transformăm în adevărate arme de șicană. Să nu uităm că justiția înainte de toate trebuie să fie *bonne et briève* cum ziceau cei vechi.

Or, așa după cum este alcătuită legea actuală de procedură, pare că tinde tocmai la acest lucru, pare a legitima șicana.

Suntem cei d'ântăiū a recunoaște că termenul, în cât se atinge fie de o cercetare prin martori, acolo unde legea permite, fie de chemare la interogatoriū, fie de verificarea actelor, constituie un drept ineluctabil pentru fie-care parte în proces. Dar ceia-ce nu recunoaștem, și faptul în contra căruia ne ridicăm, este eternisarea proceselor prin abuzul regretabil ce se face de acest drept ; abuz permis și patronat de legea actuală.

Or, tocmai stărpirea acestui abuz pare a fi avut în vedere Proiectul de revizuire, mai cu seamă în articolele 70, 71 și 72. De alt-fel, expunerea de motive o spune curat la pag. 6 când zice :

«Azi, comunicarea actelor și nesiguranța persoanei în drept de a lua cunoștință de termen, sunt mijloace de continue amânări».

Să vedem însă, dacă așa după cum sunt redactate aceste articole, ating scopul pe care'l urmăresc.

Pentru a ne da mai bine seamă despre aceasta, le transcriem în întregul lor.

Art. 70. *Petiția se va face de reclamant în atâtea*

exemplare câte sunt părțile citate mai mult un exemplar, semnat de dănsul (1) pentru tribunal.

Pe lângă petiție, reclamantul va alătura actele de cari se slujește în copii. Aceste copii vor fi certificate de dănsul ca întocmai cu originalul.

Ele vor rămâne la dosar până la desăvârșirea pricinii.

Dacă actele sunt scrise în limbă străină sau cu litere vechi, ele vor fi traduse și scrise cu litere latine.

In cas când cererea se face prin mandatar, se va alătura și copie de pe mandat, care va și rămâne la dosar. Schimbându-se mandatarul în curgerea pricinii, noul mandat se va pune de îndată la dosar.

Petiția nu va fi primită până ce nu se va dovedi plata taxelor citațiilor, sau se va alătura actul de sărăcie.

Art. 71. *Presidentul, îndată ce primește petiția reclamantului, chiamă pe părți la înfățișare. Totodată va ordona chemarea părților la interogatoriū sau citarea martorilor, dacă se propune de reclamant prin cerere, rămăind ca judecata să se pronunțe la ziua înfățișării asupra admisibilității.*

Art. 72. *Citația va fi dată și va cuprinde ora, ziua și anul în care sunt chemate părțile spre înfățișare, instanța înainte căreia trebuie să se înfățișeze, numele, pronumele și domiciliul reclamantului și al părîtului, precum și felul pricinii.*

Se va trimite părîtului, împreună cu citația, un exemplar de petiție.

Părîtul va fi dator ca, până în termen de 15 zile înainte de ziua fixată pentru înfățișare, să depună și dănsul, prin grefa tribunalului, la dosarul cauzei, copii de pe actele cu cari se slujește, certificate de dănsul ca întocmai cu originalul.

De asemenea va fi dator a depune listă de contra-martori, cari se vor cita după ordinul judecătorului, cu reserva prevăzută la art. 71 din acest cod.

Părțile vor avea dreptul să ceară la înfățișare prezentarea originalelor actelor depuse la dosar. Judecata va chibzui dacă trebuie dat un nou termen pentru ca cel interesat să facă cuvenită verificare.

Dacă părțile nu vor fi depus actele cu cari se slujește în pricină, în termenul mai sus arătat, ele vor putea cere un nou termen pentru comunicarea actelor prin grefă; judecata însă nu va putea da acest

termen de cât, dacă cel care l-a cerut va fi dovedit că împregiurări cari n'au fost în voința sa, l-au împiedicat în adevăr să facă depunerea la timp.

Va să zică dar, după proiectul de revizuire, simpla petițiune nu mai e suficientă pentru a lega instanța. Părțile vor trebui ca de la început să-și comunice în copie actele de care au să se servească; iar când lucrează prin mandatar, să depue și copie după mandat. Dacă cred că vor avea nevoie de martori, să arate numele, pronumele și domiciliul lor în chiar petițiunea introductivă de instanță. Mai mult. Presidentul citând pe părți este în drept să ordone și chemarea lor la interogatoriū. Cu alte cuvinte, prima citațiune, va purta în tot-d'auna și mențiunea că partea este chemată la interogatoriū.

Dacă articolele acestea, s'ar fi mărginit numai la enunțarea acestor măsuri, încă n'am fi avut nimic de zis; dar așa după cum sunt ele redactate, ni se pare că nu-și ating pe deplin scopul.

În adevăr, un rău se semnalează. Toată lumea e de acord că acest rău trebuie înlăturat cu orice preț. Pentru ce dar măsurile cari s'ar lua pentru stărpirea lui, n'ar fi mai radicale și mai severe? Pentru ce — ierteni-se cuvântul — atâta timiditate în măsurile prevăzute de articolele ce fac obiectul studiului nostru?

Ne explicăm:

Părțile sunt obligate ca de la început să depue copie după actele de care se vor servi mai târziu. Tot asemenea în cât se atinge de mandat, când ele vor lucra prin mandatar.

Care este însă sancțiunea acestor obligațiuni?

«Lipsa numelui, a pronumelui, nearătarea obiectului și neindicarea temeiurilor de fapt și de drept pe care se sprijină cererea, atrag după dănsese, nulitatea petițiunii zice al. 5 de sub art. 69».

Iată o sancțiune foarte bine venită.

Dar dacă părțile, nu depun copie după acte sau după mandat, care este sancțiunea?

Nu vor mai putea să se servească de acte? Mandatarul nu va fi primit să pledeze? Sau, se va putea cere nulitatea petițiunii, ca în cazul art. 69? Să concretisăm cestiunea. Iată o cerere în revendicare, reclamantul nu depune actele de

(1) Aci o mică observațiune. Petițiunea va trebui neapărat să fie semnată de reclamant, sau se poate semna de către mandatar? Al. I al art. 70 pare a exige semnătura reclamantului. Este adevărat că alin. 5 adăogă: *în cas când cererea se face prin mandatar etc.*, de unde ar rezulta că mandatarul are dreptul să-și semneze cererea. Cu toate acestea, din termenii imperativi ai aliniatului I, s'ar putea susține până la oare-care punct, că mandatarul nu are acest drept. De ce dar pe lângă cuvintele *semnat de dănsul*, din al. I nu s'ar adăoga: *sau de împuternicitul său*. Și aceasta, cu atât mai mult, cu cât o asemenea adăogire se găsește în art. 154 și 316 privitoare la cererea de opoziție și apel.

care mai târziu are să se servească în instanță, și nu le depune pentru că așa vrea. Pârâtul la rëndul lui nu se simte obligat să le depună.

Ce se va întâmpla? Părțile vor mai avea dreptul să-și ceară comunicare reciprocă de acte și prin urmare un termen pentru studierea lor? Dacă nu, atunci e incalculabil răul ce se poate produce. Nicăeri surprinderea și reaua credință nu se vor exersa cu mai mult succes. Dacă din contră părțile au drept să ceară un nou termen pentru comunicarea actelor, așa după cum se spune în aliniatul ultim al articolului 72, atunci, măsura e lipsită de sancțiune.

Să nu se zică cum că judecata va aprecia dacă să acorde un nou termen sau nu, pentru că aceeași putere de apreciere există și în legea actuală (art. 97) și cu toate acestea, dreptul de a cere un termen pentru comunicare de acte, nu e mai puțin o armă de șicană în mâna părților.

Prin urmare dar, dispozițiunile acestea de depunerea actelor și a mandatului în copii, o dată cu petițiunea ori cât de laudabile ar fi ele, fiind lipsite de sancțiune vor deveni o literă moartă. Căci să nu ne facem iluziuni. Date fiind deprinderile noastre de astăzi, nimeni, dar absolut nimeni, nu va avea această naivitate, ca o dată cu petiția să depună și actele, întru cât nu riscă nimic prin nedepunerea lor; întru cât legea care 'l obligă să depună actele; 'l dă și dreptul de a nu le depune.

Care ar fi însă sancțiunea? O sancțiune unică pentru toate cazurile nu se poate prevedea. O distincțiune între ele, se impune. Așa, când este vorba de depunerea actelor în copii, în cât privește pe reclamant, sancțiunea ar fi dreptul părții interesate de a cere nulitatea petițiunii. Iar în cât se atinge de pârât, credem că el ar putea foarte bine să fie condamnat la o amendă care se va mări cu atât mai mult, cu cât se va constata în fapt că, din spirit de șicană a lipsit de la această îndatorire pe care i-o impune legea.

Cât pentru lipsa depunerii mandatului în copie de către mandatar, sancțiunea o vedem în dreptul ce s'ar putea acorda Președintelui de a refuza primirea petițiunii când nu este însoțită și de copia după mandat.

Numai așa credem, că dispozițiunile acestea din Proiect vor deveni o realitate. — Numai așa se va înlătura până la oare-care punct șicana.

Trecem mai departe.

Să presupunem că vom ajunge să ne obișnuim cu ideea că justiția nu este și nu trebuie să fie un mijloc de străgăniri inutile și păgubitoare; că șicana este un apanagiū al necinstei și al sălbătăciei; că o altă admosferă va veni să înlocuiască pe cea de astăzi și că prin urmare părțile, de la început, nesilite de nimeni, vor depune actele de care au să se servi mai târziu. Se înlătură prin aceasta amănările?

Să analizăm:

Art. 70, la al. 2 zice: «Acele copii (este vorba de copiele după acte) vor fi certificate de densusul (adică de reclamant) ca în tocmai cu originalul».

Aceiași dispozițiune și pentru pârât, care până în termen de 15 zile înainte de ziua fixată pentru înfățișare, este dator să depună la grefă, în copii actele cu care se slujește, certificate de densusul ca în tocmai cu originalul (art. 72).

Aliniatul 5 însă de sub art. 72 adaogă:

«Părțile vor avea dreptul să ceară la înfățișare, prezentarea originalelor actelor depuse la dosar. Judecata va chibzui dacă trebuie dat un nou termen, pentru ca cel interesat să facă cuvenita verificare».

Va se zică dar, de și părțile au depus copii după acte, totuși ele sunt în drept să ceară în ziua de înfățișare, prezentarea originalelor, acelor acte și chiar acordarea unui termen, pentru verificare.

Era și natural, căci din moment ce această atestare de conformitate cu originalul se face nu de către un oficer public, ci de către însăși partea interesată, era natural, zic, ca să se dea dreptul la reclamarea originalelor.

Dar, atunci ne întrebăm: la ce mai servă depunerea actelor în copii? Căci să fim bine înțeleși. În practică, fără excepție, se va cere prezentarea originalelor și judecata se va simți tot d'a-una obligată nu numai să ordone aducerea originalelor, dar să acorde și un termen de verificare; fiind că, ce credință poate să inspire judecătoarei, atestarea dată de partea interesată că actul e conform cu originalul?

Aşa fiind, al. 5 de sub art. 72, nu este o anihilare a dispoziţiunilor art. 70? Şi amânările pe cari voim să le împuţinăm, nu sunt şi mai mult legitimate prin acest aliniat? De sigur da; căci nimeni nu poate impune părţilor să se abandone la buna lor credinţă reciprocă, iar de altă parte nici o judecată nu se va găsi care să le oblige a face verificarea în instanţă a unor acte ce ei însăşi nu'î inspiră încredere.

Departate de noi ideea de a ridica părţilor dreptul să reclame prezentarea actelor în original dar iarăşi nu putem admite ca acest drept să devie o nouă armă de amânări şi de şicane.

Iată pentru ce credem că un sistem care să oblige pe părţi a depune actele în copii *legalisate* ar concilia toate interesele. Judecata ca şi părţile vor avea mai multă încredere în asemenea acte, iar verificarea lor fiind mai uşoară, nu va mai fi nevoie de nici un termen.

Conchidem dar. Măsura de a obliga pe părţi ca odată cu petiţiunea introductivă de instanţă să depue şi copii după actele de cari au a se servi, ca şi după mandat, este pe cât de utilă, pe atât de necesară; însă pentru a face ca această măsură să devie o realitate, trebuie neapărat prevăzută o sancţiune. Iar pe de altă parte pentru a înlătura ori-ce amânare trebuie ca acele copii să fie *legalisate*.

I. N. Cesărescu

Doctor în drept din Paris, Avocat

JURISPRUDENŢA STRĂINĂ

TRIBUNALUL CIVIL DIN SENA

Audienţa din 20 Maiu 1899

Preşedenţia D-lui BAUDOUIN, Preşedinte

X... contra primarului arondisementului al XIX-lea din Paris

Căsătorie. — Ofiţer al stărei civile. — Datoria acestui funcţionar. — Verificarea cauzelor de divorţ a soţului care voeste a se căsători din nou.

Despărţenie pentru adulteriu. — Imposibilitatea soţului culpabil de adulteriu de a se căsători cu complicele său. Art. 279 C. civ. — Impedicare prohibitivă.

Ofiţerul stărei civile de la care se cere procedarea la publicaţiuni şi celebrarea unei căsătorii, are datoria de a se asigura de legalitatea uniunii proiectate şi de a refusa concursul său de câte ori el se găseşte în faţa unei împiedicări legale, fie ea chiar prohibitivă, ca în cazul art. 298 C. civ. (279 C. rom.). In caz când unul din viitorii soţi este des-

părţit, ofiţerul stărei civile are datoria de a cerceta dacă despărţenia n'a fost pronunţată contra lui pentru cauză de adulteriu şi dacă persoana cu care el voeste să se căsătorească n'a fost complicele lui.

In acest scop el poate să facă a i se înfăţoşa nu numai dispozitivul hotărîrii de divorţ, transcrise în registrele stărei civile, ci întreaga hotărîre cu motivele ei.

Divorţul are de cauză legală adulteriu chiar atunci când judecătorii, cari au constatat concubinajul bărbatului, au adaos că acest fapt constituia în privinţa femeii o injurie gravă de natură a justifica cererea sa de despărţenie.

Dispoziţiunea legii care se opune la celebrarea unei căsătorii între un soţ despărţit şi complicele său, nu constituie o împedicare dirimantă, ci o împedicare prohibitivă la celebrarea căsătoriei (art. 279 C. civ.).

Pentru ca asemenea împedicare să existe, nu este nevoie ca adulteriu să fie constatat prin o condamnare corecţională, fiind de ajuns ca despărţenia să fi fost pronunţată pentru această cauză.

Tribunalul,

Considerând că o sentinţă a trib. Senei sec. a IV, din 1 Maiu 1894, transcrisă la 28 August în registrele stărei civile a comunei Saint-Maur-les Fossés, a admis divorţul între soţii X..., după cererea şi în folosul femeii; Că X..., dorind să se căsătorească cu D-şoara Z..., primarul arondisementului al XIX-lea din Paris a refuzat de a proceda la publicaţii şi la celebrarea acestei căsătorii, întemeindu-se pe dispoziţia art. 298 C. civ. (279 C. civ. rom.); care prevede că «în caz de despărţenie pentru cauză de adulteriu, soţul vinovat de adulteriu nu se va putea nici o dată căsători cu complicele său»;

Că sentinţa din 1 Maiu 1894 constată că divorţul s'a pronunţat între soţii X... din cauza concubinajului bărbatului cu D-şoara Z...; Considerând că X... susţine că acest refuz al primarului este ilegal şi că ofiţerul stărei civile nu are calitate pentru a face opoziţie la căsătoria pe care el trebuie s'o celebreze; — Că, pe de altă parte, neintervenind în specie nici o condamnare corecţională pentru adulteriu, nu poate să fie vorba de complicitate; că, în fine, sentinţa din 1 Maiu 1894 nepronunţând divorţul de cât pentru injurii grave, ear nu pentru cauză de adulteriu, art. 298 (279 C. rom.) este inaplicabil în specie;

«Considerând însă, în primul loc, că ofiţerul stărei civile de la care se cere facerea unor publicaţiuni şi celebrarea unei căsătorii, este obligat de a se asigura de regularitatea uniunii proiectate şi de a'şi refusa ministeriul său, de câte ori el se găseşte în faţa unei împiedicări legale, fie ea chiar prohibitivă, ca în cazul art. 298 C. civ., (279 C. rom.); Că în zadar X... obiectează că art. 251 (246 C. rom.), neordonând transcrierea în registrele stărei civile a locului unde căsătoria a fost celebrată de cât a dispozitivului sentinţei de divorţ,

primarul nu are nevoie de a consulta motivele acestei deciziuni, pe care el în mod legal nu trebuie s'o cunoască ; Că, din contră, ofițerul stărei civile are datoria de a cerceta, prin toate mijloacele ce îi stă în putință, dacă viitorii soți întrunesc toate condițiunile legale spre a se putea căsători și de a face să își se prezinte toate acele de natură a l lumina ; Că el are deci în tot-d'auna dreptul de a cere aducerea copieii de pe hotărîre a căror motive pot singure câte-o-dată să l convingă despre condițiile în care divorțul a fost pronunțat și despre efectele ce el trebuie să producă ; Considerând, pe de altă parte, că sentința din 1 Maiu 1894 declară în termeni formali că X... a trăit în concubinaj cu D-șoara Z... și că divorțul dintre soții X... n'a fost pronunțat de cât din această cauză ; Că este deci manifest că divorțul a avut de cauză legală adulterul constatat prin sentința de mai sus între cele două persoane cari voesc astă-zî a se căsători în contra dispozițiunei formale a art. 298 C. civ. (279 C. rom.) ; Că, deși tribunalul, spre a 'și motiva și mai bine decisia sa, a adaos că acest fapt constituie, în privința D-nei X..., o injurie gravă de natură a justifica cererea sa de divorț, totuși, din aceasta nu rezultă că el a înțeles a tăgădui caracterul principal al faptului constatat ; Că deosebindu-se de art. 339 C. pen., legea civilă nu mai cere astă-zî, pentru ca adulterul bărbatului să fie o cauză de divorț ca el să fi întreținut o concubină în domiciliul conjugal (art. 230 C. civ. modificat prin L. din 27 Iulie 1884) ; Că un fapt unic justifică astă-zî aplicațiunea art. 230 C. civ., ori în ce loc el ar fi fost comis, și că acest fapt, îndată ce existența sa a fost constatată prin decisiunea care a admis divorțul, atrage neapărat efectele pe care i le atribuie legea ; Că împrejurarea că adulterul n'a fost constatat prin o sentință corecțională pronunțată contra ambelor complici său contra unuia din ei, nu are nici o însemnătate, căci nu este vorba, în specie, de a se determina dacă un delict prevăzut de legea penală a fost sau nu comis, ci dacă X... și D-șoara Z., s'a făcut culpabili de adulteriu, în privința divorțului care s'a pronunțat între soții X... ; Că dovada faptului rezultând din termenii formali ai hotărîrei din 1 Maiu 1894, toate condițiile cerute de art. 298 C. civ., sunt îndeplinite ; Că, prin urmare, primarul arond. al XIX-lea din Paris cu drept cuvânt a refusat de a procede la publicațiunii și la celebrarea căsătoriei lui X... cu D-șoara Z...

Pentru aceste motive, declară că cererea lui X... este neintemeiată, etc.

(Din *Dalloz Périodique*, 1899, 2, p. 51.

Adnotațiune. — Soluțiile admise prin sentința de mai sus a tribun. din Paris sunt juridice din toate punctele de vedere ; de aceea, prea puțin vom insista asupra ei.

Și mai înainte de toate, nu mai încape îndoială că ofițerul stărei civile este în drept a cerceta și examina prin el însuși, pe cât îi stă prin putință, dacă căsătoria proiectată poate să aibă loc și dacă nici o împedicare nu se opune la celebrarea ei.

Aceasta este adevărat mai cu samă în materie de împedcări simplu prohibitive, unde nu există altă sancțiune de cât destituirea și une-ori pedepsirea ofițerului care a instrumentat. (Cpr. art. 139, 140, 174 C. C., 162 C. pen., etc.).

Imprejurarea că tribunalul ar fi calificat de injurie gravă adulterul comis de unul din soți n'ar împedica acest fapt constatat de justiție de a fi cauza divorțului.

Unul din efectele particulare ale despărțeniei pentru cauză determinată, privitoare la persoana soților, este ca acel culpabil de adulteriu, pe lângă pedepsele la care poate fi condamnat de instanțele represive, să nu să poată nici odată căsători cu complicele său (art. 279) ⁽¹⁾, chiar în urma morței soțului în prejudiciul căruia s'a comis adulterul ⁽²⁾ ; și pentru aceasta nu este nevoie, după cum foarte bine dice tribunalul din Paris, ca adulterul să fi fost constatat prin o condamnățiune penală, fiind suficient ca divorțul să fi fost pronunțat din această cauză ⁽³⁾.

Toate legislațiunile care admit despărțenia, o-presc căsătoria soțului culpabil de adulteriu cu complicele său.

Singură, legea engleză permite această căsătorie condamnată de morala publică. În Anglia, este o datorie de onoare pentru un bărbat, care a sedus pe o femeie măritată, s'o iea apoi de soție : «Când o căsătorie a fost desfăcută pentru cauză de adulteriu, dice Ernest Lehr ⁽⁴⁾, soțul culpabil are dreptul de a se căsători cu complicele său. Nici un membru al clerului anglican nu poate însă fi constrâns la celebrarea acestei căsătorii».

Ori-care ar fi motivele care s'ar da pentru a se justifica asemenea soluțiune, credem că această căsătorie este imorală, și deci bine aă făcut cele-l'alte legislațiunii de n'aă admis-o.

«Căsătoria nu poate fi contractată între soțul despărțit pentru cauză de adulteriu și persoana cu care adulterul a fost comis, dice art. 1312

⁽¹⁾ «*De adulterio mulieris accusatus eam nequit uxorem ducere*». Harmenopol, Lib. IV, tit. 7, *De nuptiis prohibitis*, § 28.

⁽²⁾ Toullier-Duvergier, *Le Droit civil français*, I, 737. Trib. Versailles, în motivele sale. D. P. 97. 2. 439, colóna 2.

⁽³⁾ Veđi Répert. Dalloz, *Supplément, Divorce*, 562. — *Contră*. Rousseau et Laisney, *Dictionn. de procédure, Divorce*, 327. Botton et Lebon, *Code annoté du divorce*, p. 122.

⁽⁴⁾ Er. Lehr, *Dr. civ. anglais* (1885), No. 91, p. 48.

din noul Cod german, de câte ori acest adulteriu se indică în hotărîre ca cauză de divorț. Cu toate acestea, asemenea căsătorie poate să fie contractată în baza unei dispense»⁽⁵⁾; și art. 1328 din acelaș Cod adaugă: «Căsătoria este nulă când ea era oprită pentru cauză de adulteriu, conform art. 1312. Dacă însă în urma sevêrșirei ei s'a acordat o dispensă, căsătoria se consideră ca validă din capul locului»⁽⁶⁾.

Impiedicarea care rezultă din art. 1312 Cod german, nu mai este deci, în principiu, prohibitivă, ca în Codul francez și în al nostru, ci *dirimantă*, ceea ce este mult mai logic. Această teorie, admisă chiar sub Codul Napoleon în Germania de Windscheid⁽⁷⁾, se susține de unii și în Franța⁽⁸⁾, însă părerea generală este, cu toate acestea, că, în lipsa unui text care să proclame nulitatea căsătoriei, toate împedările care rezultă din divorț, și prin urmare și cea care rezultă din art. 279, sunt pur prohibitive, așa că căsătoria soțului culpabil de adulteriu cu complicele său odată celebrată, va subsista în disprețul moralității publice⁽⁹⁾.

Codul neerlandez nu numai că declară această împedicare dirimantă, dar încă oprește atât pe soțul vinovat cât și pe complicele său de a-și face unul altuia vre-o donațiune sau testament, declarând asemenea dispozițiunii nule, chiar dacă ar fi fost făcute prin persoane interpuse (art. 956, 958 Cod. olandez).

Codul Calimach nu se mulțamește, ca Codul actual, de a opri căsătoria dintre soțul adulter

⁽⁵⁾ «Eine Ehe darf nicht geschlossen werden zwischen einem wegen Ehebruchs geschiedenen Ehegatten und demjenigen, mit welchem der geschiedene Ehegatte den Ehebruch begangen hat, wenn dieser Ehebruch in dem Scheidungsurtheil als Grund der Scheidung festgestellt ist. Von dieser Vorschrift kann Befreiung bewilligt werden».

⁽⁶⁾ «Eine Ehe ist nichtig, wenn sie wegen Ehebruchs nach § 1312 verboten war. Wird nachträglich Befreiung von der Vorschrift des § 1312 bewilligt, so ist die Ehe als von Anfang an gültig anzusehen». Conform: art. 67 Cod. austriac și *Allgemeines Landrecht für die Preussischen Staaten*, II, I, zehnter Abschnitt, von den rechtlichen Folgen gesetzwidrig geschlossener Ehen, § 937. Contră: art. 1627 Cod. Saxoniei.

⁽⁷⁾ Windscheid, *Zur Lehre des Cod. Napoléon, von der Ungültigkeit der Rechtsgeschäfte*, p. 9 urm.

⁽⁸⁾ Valette sur Proudhon, *Tr. sur l'Etat des personnes*, I, p. 407, nota b.

⁽⁹⁾ Laurent, III, 290. Fremont, *Divorce*, 867. Baudry, I, 451. Vraye et Gode, *Divorce*, II, 626. Carpentier, *Divorce*, 325. C. Gand. Répert. Dalloz, *Supplém., Divorce*, 561. Trib. Anvers. D. P. 64. 3. 45. Trib. Lyon și C. Paris. D. P. 90. 2. 365. D. P. 97. 2. 439.

cu complicele său, ci luând drept pildă pe acel austriac, proclamă nulitatea acelei căsătorii: „Căsătoria celui pentru precurvie cădută în osândă cu precurva, nu are nici o putere legiuită, ȳice art. 100 din acest Cod. (67 Cod. austriac), măcar de nu s'aŭ osândit și ea pentru această vinovăție“⁽¹⁰⁾.

Codul Calimach, în această privință, era mult mai aspru de cât legea actuală, însă această asprime se vede îndreptată numai în contra femeii, căci, după acest Codice al Moldovei, femeia adulteră era închisă într'o mănăstire unde rămânea cernită toată viața ei, dacă bărbatul se sevêrșea din viață, sau dacă n'o ierta până la împlinirea de doi ani din ziua osândirei ei; în cât privește zestrea femeii, bărbatul o dobânda în venit, dacă avea copii, ear la caz contrar, în deseveșită proprietate (art. 124—127)⁽¹¹⁾. Pe lângă acestea, femeia dovedită de precurvă (adulteră), ca și cea dovedită de vrăjmașă a bărbatului ei, era condamnată la o pedeapsă și mai cumplită, la văduvie toată viața ei, și căsătoria ce ea ar fi contractat în contra acestei dispozițiunii n'ar fi avut nici o tărie legiuită (art. 128). În caz când căsătoria ar fi fost desfăcută pentru alte vini ale femeii de cât precurvia și vrăjmașia ei, atunci ea se putea cășători cu un alt bărbat, însă numai după cinci ani din ziua legiuitei despărțenii (art. 128), ear după împlinirea unui an, când căsătoria se desfăcuse din pricina bărbatului (art. 129). Toate aceste dispozițiuni nu se ved în Codul austriac, ci numai în dreptul lui Justinian⁽¹²⁾.

După Codul lui Andronachi Donici, femeia se trimetea spre pocăință la mănăstire și nu se putea cășători, nu numai când se dovedea precurvă,

⁽¹⁰⁾ Textul corespundător austriac (67) este identic, însă acest text adaugă că adulterul, în asemenea caz, trebuie să fie dovedit înaintea celebrării căsătoriei: «Eine Ehe zwischen zwei Personen die mit einander eine Ehebruch begangen haben, ist ungültig. Der Ehebruch muss aber vor der geschlossenen Ehe bewiesen sein».

⁽¹¹⁾ Cât pentru foloasele căștigurilor nuntești, care erau acele dobândite de femei de la bărbat mai înainte de nuntă sau după cununie, aceste foloase rămăneau copiilor sau bărbatului, în lipsă de copii; ear cea-laltă avere, afară de zestre și de căștigurile nuntești, se împărțea între copii și mănăstire (art. 126 C. Calimach). Veđi și art. 127 din acelaș Cod, care arată cum se împarte averea femeii adultere, când ea nu are copii, ci alte rude.

⁽¹²⁾ Veđi între altele, Novella 134, capit. 10, *Quæ sit mulieris adulteræ pœna*; Nov. 117, capit. 8, *De justis divortiorum causis marito promissis*, etc. Andr. Donici, capit. 30, § 19, etc.

dar și când lăsa casa bărbatului fără nici un cuvânt și dreptate, trimițându-i carte de despărțenie ⁽¹³⁾.

Toate aceste pedepse privesc numai pe femei; cât despre bărbat nici vorbă nu-i, afară de dispoziția care-l oprește de a lua de soție pe femeia cu care a precurvit (art. 100 Cod. Calimach).

Legislațiunea țarei românești era mult mai blândă de cât cea a Moldovei, căci, după Codul Caragea (partea III, capit. 16, art. 42 și 43), femeia adulteră nu era condamnată la văduvie, nici nu era închisă la mănăstire, ci numai zestrea ei se stăpânea pe jumătate de bărbat, în lipsă de copii, ear dacă erau copii, bărbatul avea rodirile zestreii toată viața lui. Inchiderea la mănăstire nu avea loc de cât pentru vrăjmășia vieței unuia din soți, și această pedeapsă se suferea atât de femei cât și de bărbat ⁽¹⁴⁾.

D. Alexandresco.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI, SECȚIA II

Audiența de la 16 Iunie 1899

Președenția D-lui A. TH. C. KIVU, Președinte

Decisiunea civilă No. 109 bis

General Heraclie Arion cu I. D. Vărzaru și alții

Procedurii preparatorii. — Măsurătoare de teren prin inginer expert. — Când se poate anula.

Revendicare. — Teren găsit lipsă de un proprietar în

⁽¹³⁾ «Despărțenia de se va întâmpla a fi din greșălele femeii, dize § 20, capit. 30 din acest Cod, și de va avea bună dreptate bărbatul a se despărți după pravilă, femeia nu are voie a se mărita până la cinci ani, ear bărbatul are voie a se însura, afară însă de alte pricină, întâi când va fi dovedită că a precurvit, al doilea când va lăsa casa bărbatului fără îndestul cuvânt și dreptate și i va trimite carte de despărțenie, căci atunci pre lângă altele ce s'au arătat mai sus, se va trimite spre pocăință la o mănăstire». Cpr. No. 117, capit. 13; No. 134, capit. 10 și 11, etc.

⁽¹⁴⁾ «Când se va desface căsătoria din pricină că muerea a cugetat rău împotriva vieței bărbatului său, atunci să stăpânească jumătate din zestre, de nu a copii; ear de a, să o fie pentru densesii sub epitropia sa, luându-i rodirile în cât va trăi; și muerea să se închidă în mănăstire de călugărițe, nu mai puțin de cât două luni, nici mai mult de cât doi ani. — Ear când se va desface căsătoria din pricină că bărbatul a cugetat rău împotriva vieței muerei, atunci să-i răspundă zestrea întreagă și prețul zestreii pre jumătate, și el asemenea să se închidă în mănăstire de călugări». (Art. 42, partea III, capit. 16, Cod. Caragea).

Eată cum se exprimă și § 43 din același Cod: «Când se va desface căsătoria pentru precurvia muerei, atunci să se urmeze precum și pentru primejduirea de viață, fără de a se închide muerea în mănăstire de călugărițe. Ear când se va desface căsătoria pentru căci bărbatul hrănea țiitoarea, sau pentru căci ponosuindu-i muerea ca pre o nefecioară, sau precurvă, nu o va dovedi, sau pentru că se negușitorea cu cineea ei; atunci să se urmeze precum și când va cugeta împotriva vieței sale, fără de a se închide în mănăstire de călugări».

moșia sa și stăpânită această lipsă, în mare parte, de săteni împroprietăriți. — Dacă poate cere și lua de la săteni și terenul ce i-a fost rupt de riū.

1) O procedură probatoriă se poate anula în fond când este incoplectă sau defectuoasă, și defectuositatea trebuie să rezulte din acte sau din alte împrejurări ale cauzei, iar nu din nepotrivirea cu o anchetă anulată tocmai pe motivul că nu se luase de basă un act decisiv.

Ast-fel, o măsurătoare de teren făcută de un inginer expert nu se poate anula pentru că ar fi în discordanță cu rezultatul obținut de o măsurătoare anterioară făcută de alți experți, între cari a figurat și acest din urmă expert, căci norma nu poate fi tocmai expertiza anulată ci alte acte necontestate de părți și de cari ele se servă în proces.

2) Proprietarul unei moșii, care măsurându-și moșia, găsește o lipsă de pământ, lipsă ce se găsește, în mare parte, că este posedată de locuitorii împroprietăriți peste ce li s'a dat prin legea rurală din 1864, nu poate să 'și îndeplinească de la săteni și lipsa ce se constată că provine din cauza mănăsturilor de teren făcute de riul ce trece pe moșia.

S'au ascultat: d-l avocat Al. Rioșanu din partea apelantului General H. Arion, în susținerea apelului, precum și d-l avocat D. Iancoviți, din partea intimaților, în combateri;

Curtea,

Asupra apelului făcut de generalul Heraclie Arion în contra sentințelor cu No. 94 și 542 ambele din 1895 ale Tribunalului Ilfov, secția a II;

Având în vedere că, motivele pentru care apelantul cere reformarea sus arătatelor sentințe și admiterea acțiunei sale de a se obliga Obștea locuitorilor din comuna Fierbinți a'i delăsa în posesiune și proprietate 257 pogoane, sunt în urma anchetei și a măsurătoareii făcută conform încheierei cu No. 64/98 a acestei Curți, este dovedit că în adevăr sus numita Obște posedă 216 pogoane și o fracțiune mai mult de cât li s'a atribuit prin lucrarea inginerului Popovici la 1865, că eroarea de măsurătoare făcută la delimitare fiind manifestă cată a i se restitui sus notata întindere de teren;

Având în vedere decisiunea cu No. 64/98 prin care această Curte pe de o parte anulează cercetarea locală efectuată în ziua de 13 Iunie 1897, iar de altă parte respingând mijloacele de apărare, invocate de intimați întemeiate pe nulitate de procedură, autoritate de lucru judecat și prescripție, încuviințează a se face o nouă cercetare locală cu martori spre a se precisa limitele terenului pe care a fost împroprietăriți conform legii rurale din 1864, iar printr'un singur inginer expert numit conform legii să se verifice, având de normă procesul verbal de la 1865 Noembrie 21 al lui Popovici inginer verificator al județului Ilfov operația acelei delimitări, să se noteze, dacă locuitorii posedă mai mult și în cas afirmativ să se indice întinderea și locul unde ar fi mai avantajos ambelor părți pentru delăsarea aceluși teren;

Considerând că în urma acestei deciziuni Curtea a numit cu observarea formelor legale din oficiu expert pe d-nu inginer Mironescu care împreună cu judecătorul delegat a executat menționata lucrare ;

Considerând că după actul de expertisă de la 12 Noembrie 1898 reese că Obștea locuitorilor din comuna Fierbinți, posedă 216 pogoane și o fracție peste suma de 1875 pogoane la cât au drept după delimitare ;

Considerând că intimații cer anularea acestei lucrări pe motiv că acelaș expert la 13 Iunie 1897, găsește că locuitorii stăpânesc 204 pogoane, iar acum pretinde că ar avea un prisos de peste 216 pogoane, ceea ce dovedește, zice ei, că operația e greșită și că prin urmare cată a se numi alți experți care să afle adevărata întindere ;

Considerând că o procedură probatorie se poate anula în fond când este incompletă sau defectuoasă, că defectuositatea însă trebuie să rezulte din acte sau din alte împrejurări ale cauzei, iar nu din nepotrivire cu o anchetă anulată tocmai pe motivul că nu se luase de bază un act decisiv ;

Că deci măsurătoarea făcută de expertul Mironescu nu se poate anula pentru că ar fi în discordanță cu rezultatul obținut de alți experți între care a figurat și el, căci norma nu poate fi tocmai expertisa anulată, ci alte acte necontestate de părți și de care ele se servă în proces, că asemenea acte ne semnalându-se, obiecția pică de la sine ;

Considerând însă că expertul menționează că după procesul verbal al inginerului Popovici întinderea locurilor rezervate proprietarului este fixată la 126 pogoane, dar că actualmente el n'a găsit de cât o întindere de 117 pogoane și 1110 stânjeni pătrați, adică un minus de 8 pogoane și 186 stânjeni pătrați, că apoi procedând la facerea calculului ca și cum această diferență s'ar fi dat la 1865 din eroare sătenilor, o ea de la aceștia și o atribue apelantului ;

Considerând că acest mod de a raționa în fapt este eronat căci tot expertul Mironescu, ca să explice această diferență dice că deosebirea «provine probabil din faptul că terenul ce formează islasul moarei aflându-se înconjurat de toate părțile de apa Ialomița, prin mâncăturile făcute de riș, s'au putut reduce cu timpul întinderea terenului numit islasul moșiei», — că dacă rișul a distrus o parte din terenul fertil al apelantului ast-fel că acolo unde la 1865 era islas, acum se află prund, această pierdere nu se poate imputa sătenilor și nici este drept a se lua de la ei o egală întindere de teren, fiind că chiar dacă această schimbare a naturei solului s'ar putea numi vre-o dată pierdere și nu transformare, totuși pe temeiul principiilor de drept pierderea o suportă proprietarul ;

Că scădând diferența de 8 pogoane și 186 stânjeni pătrați din cele 216 pogoane 1182 stânjeni pătrați, suma de 207 pogoane 996 stânjeni pătrați, este adevărata întindere de teren dată în plus la 1865 locuitorilor din comuna Fierbinți, împroprietăriți pe moșia apelantului ;

Că dar urmează că la executarea acestei deciziuni să se dea în posesiunea și proprietatea generalului H. Arion din perimetrul însemnat pe planul inginerului

expert Mironescu, cu literile D. C. C. D. care figurează terenul posedat mai mult, suma de 207 pogoane și 996 stânjeni pătrați, păstrându-se întocmai forma figurei actuale și observând că lucrarea să înceapă de la linia D. C. ;

Considerând că apelantul cere să i se reserve dreptul de a face o nouă acțiune pentru venit, întru cât Curtea nu are nici un element de apreciere ;

Pentru aceste motive ;

Decide :

Admite apelul făcut de generalul Heraclie Arion în contra sentinței cu No. 542 din 1895 a Tribunalului Ilfov, s. II ;

(ss) Ath. G. Kivu, Sc. Popescu, G. G. Dâmboviceanu, I. E. Dobrescu.

p. grefer, M. Melidoneanu

Opiniune

În fața nepotrivirilor din constatările făcute de d-l inginer C. M. Mironescu și între cele făcute de cei dinței experți sunt de părere că procesul nu e în stare de a fi judecat și că e necesitate de a se face o nouă expertisă pentru a se constata unde e eroarea.

(ss) T. T. Djuvara.

INFORMAȚIUNI

Luni 24 Ianuare curent, la orele 3 după amiază, se va ține un concurs la Inalta Curte de Casație și Justiție pentru ocuparea unui loc de scriitor în grefa acelei Curți.

Condițiunile de admisibilitate ca scriitor în acea grefă se prevăd de art. 16, ultimul alineat, din legea organică a Curței de Casație, și sunt următoarele : A avea vârsta de 21 ani deplină, a fi terminat învățământul liceal, sau să fi servit ca funcționar în vre-o cancelarie publică în timp de 5 ani ca scriitor, registrator sau cap de masă.

Marți, 18 Ianuare curent, s'a pledat înaintea Curței de Casație, secția II, recursul făcut de Sali Marcovici și altul, contra deciziunii Curței de apel din București, secția III, cu No. 68/99, publicată în ziarul nostru cu No. 41 din 1899, deciziune care a declarat în stare de faliment pe Sali Marcovici, după cererea creditorului Zentler și fiu.

Din partea recurentei au pledat d-nii avocați M. Korné, B. Cernea și M. E. Schina, iar din partea intimatului d. avocat B. Missir.

D. procuror general D. Alexandresco, a luat concluziuni, fiind cestiune de minori în cauză, conchizând la respingerea recursului.

Recursul s'a respins.